

dinsdag 29 april 2025

Michel Foucault over de macht en de taal.

drs. Petra Bolhuis, filosoof

Michel Foucault schrijft in zijn inaugurele rede *De orde van het spreken* over macht en taal. Macht is niet gescheiden van taal. Beide zijn zodanig verweven dat – ook onbedoeld en onvoorzien – taal macht uitoefent en macht een specifiek gebruik van taal heeft.

Waar veel latere teksten van Foucault moeilijk te lezen zijn en die specifiek postmoderne complexiteit hebben, is zijn eerste rede een inzichtelijke en toegankelijke manier om door zijn ogen naar taal te kijken. Daarbij gaat het niet alleen om wat er gezegd wordt, maar ook om wie het zegt en wat zijn of haar rol is, wat je draagt en hoe je beweegt. Het geeft handvatten om na te denken over wat taal met macht doet en omgekeerd. Belangrijk in een tijd van polarisatie waarin woorden zwaar wegen.

dinsdag 27 mei 2025

Onstilbaar verlangen.

dr. Thijs Lijster, cultuurfilosoof

Waar komen onze verlangens vandaan? Economen verklaren ze vanuit schaarste, maar tegelijk weten we dat in de hedendaagse consumptiemaatschappij aan de lopende band nieuwe behoeftes worden geschapen, en verlangens waarvan we niet eens wisten dat we ze hadden. Minstens zo belangrijk: hoe komen we van verlangens af? Want de onstuitbare en compulsieve consumptiedrang van de (met name westerse) mens is allerminst duurzaam, en de productie van een eindeloze stroom wegwerpobjecten gaat gepaard met een onbeheersbare afvalberg en de uitputting van de aarde.

In zijn lezing wil Thijs Lijster de structuur van het verlangen onderzoeken, aan de hand van denkers als Herbert Marcuse, Jacques Lacan en Todd McGowan. Is onstilbaarheid en onmatigheid misschien eigen aan genot en verlangen, waardoor ze noodzakelijkerwijs op gespannen voet staan met het stellen van grenzen? Ten slotte zal hij ook ingaan op de politieke mobilisatie van het verlangen, want een van de belangrijke lessen van de afgelopen jaren is dat genot en verlangen politieke factoren van belang zijn geworden – niet alleen in Nederland maar ook elders.

WERKGROEP FILOSOFISCH CAFÉ HOOGEVEEN

Alex van der Haar Anneke Tiessens Jan Hendriks Yolande Cazemier Hans Haasjes Ernst Kuntz

Filosofisch Café Hoogeveen

Programma voorjaar 2025

U bent van harte uitgenodigd om elke laatste dinsdag van de maand uw geest te scherpen tijdens inleidingen over interessante filosofische onderwerpen, waarbij er gelegenheid is van gedachten te wisselen.

Plaats: Bibliotheek Hoogeveen (Willemskade 27)

Inloop: 19:00 - 19:30 uur

Aanvang: 19:30 uur

Entrée: € 10,00 (incl. koffie/thee)
jongeren t/m 18 jaar: € 5,00

Meer informatie vindt u op

www.filosofischcafehoogeveen.nl en kunt u per email aanvragen via info@filosofischcafehoogeveen.nl

dinsdag 28 januari 2025

Nieuwe lichamelijkheid.

prof.dr. Jenny Slatman, wijsgerig en medisch antropoloog

Een mens is niet een optelsom van lichaam en geest, maar een lichamelijk of belichaamd wezen. Wanneer jouw materiële lichamelijke niet past in jouw materiële context, worden je mogelijkheden ingeperkt. Zo worden zwarte lichamen vaker gehinderd in een witte wereld, moeten vrouwenlichamen afgeschermd en afgeremd worden in een misogynie wereld, passen dikke lichamen niet in een wereld die ingericht is voor gemiddelde lichamen, kunnen berolstoelde lichamen niet met de trap, en worden depressieve lichamen inert omdat hun wereld hen niet meer uitnodigt. Lichamelijke betekend inderdaad dat je altijd met iets of iemand verbonden bent.

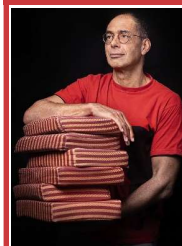

Lichamen functioneren altijd in relatie tot andere lichamen en tot de omgeving. Toch is de opvatting nog gangbaar dat je lichamelijke problemen kunt oplossen door te focussen op tekortkomingen in het lichaam, in het denken of in het gedrag van individuen. "Als jij niet in de wereld past, dan moet jij er maar voor zorgen dat je er wel in past", lijkt het adagium van onze tijd. In haar lezing zal Jenny Slatman eerst kort uitleggen waar deze focus op het individuele vandaan komt en wat de tekortkomingen daarvan zijn. Vervolgens zal zij een nieuwe kijk op lichamelijke presenteren, welke zij beschrijft als "materialisme met gevoel". Om recht te kunnen doen aan de diversiteit van menselijke lichamen, moeten we de materiële relaties waarin de verschillende lichamen bestaan serieus nemen.

dinsdag 25 februari 2025

STIERENVECHTEN. Een levensgevaarlijke inleiding in moderne filosofie.

drs. Ronald Hünneke, filosoof

Het Romeinse amfiteater (met gladiatoren, gevechten tussen mens en dier en openbare executies) heb ik altijd een bevreemdend aspect gevonden van de in vele andere opzichten zo hedendaags aandoende Romeinse cultuur. Ten einde er iets van te begrijpen, en omdat het volgens de berichten op korte termijn zou worden afgeschaft, besloot ik tien jaar geleden om naar het stierenvechten in Madrid te gaan. Dichter bij het ongeciviliseerde Romeinse vermaak kan ik niet komen, zo was mijn gedachte.

Het werd een verwarrende ervaring. In een bomvol stadion, tussen louter Spaanse liefhebbers, nam het schouwspel mij in de greep, en liet me in de jaren daarna niet meer los. Met die fascinatie drongen tal van vragen zich op:

- Hoe kan een radicaal verschillende cultuur begrepen worden?
- Hoe zit het met de rechten van de stieren, met dierenrechten?
- Is er bij torero's, stierenvechters, sprake van ethiek?
- Is het normaal om in een vol stadion naar de dood te kijken?
- Is stierenvechten kunst, zoals de Spanjaarden claimen?

In deze lezing past Ronald Hünneke moderne filosofische theorieën toe om antwoorden te vinden op enkele van deze levensgevaarlijke vragen.

dinsdag 25 maart 2025

De beste filosofische ideeën om je moraal te verbeteren. dr. Klaas Rozemond, filosoof en jurist en Co Woudsma, dichter

Met zijn boek *De beste filosofische ideeën om je moraal te verbeteren* ([Noordboek 2023](#)) brengt Klaas Rozemond orde aan in de moraal. Aan de hand van de beste ideeën uit de filosofie geeft hij aan hoe je je moraal kunt formuleren, op die van anderen kunt afstemmen en door kritisch denken kunt verbeteren. Op de bijeenkomst van 25 maart presenteert Klaas de belangrijkste ideeën uit zijn boek, leest de dichter Co Woudsma verbetergedichten voor uit zijn poëziebundels en is er veel ruimte voor eigen inbreng van de deelnemers ter verbetering van de ideeën en gedichten van Klaas en Co.

De menselijke soort bestaat al honderdduizenden jaren, maar het inzicht dat we kunnen klussen aan onze moraal is relatief nieuw. We zijn er nog niet zo handig in. Bovendien hebben we alleen gammel gereedschap: ons feilbare verstand. Toch kunnen we onze opvattingen over goed en kwaad aanscherpen. In dit boek zet Klaas Rozemond de beste verbeterideeën uit de filosofie op een rij. Via Socrates, Plato, Hobbes, Kant, Hegel, Rawls en anderen ontdekken we dat morele verbetering nodig en mogelijk is.